

AAN DE SLAG MET
AFVAL

Doe-opdrachten Aan de slag met afval

Groep 1-2-3

Groep 4-5-6

Groep 7-8

> Inleiding

Onderdeel van de lesmodule 'Aan de slag met afval' zijn verschillende doe-opdrachten die erop zijn gericht om het thema afval in de klas extra tot leven te brengen.

Alle doe-opdrachten zijn gecategoriseerd met symbolen, die aangeven hoe de opdracht ingezet kunnen worden in de les.

- △ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.
- O Doe-opdracht voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.
- Les voor gemengde leeftijdsgroepen.
- ♣ Les met vervolgsuggesties of een les die op verschillende manieren ingezet kan worden.

Overzicht doe-opdrachten

Groep 1-2-3

Doe-opdracht 1: Afval, wat is dat?	Pagina 3
Doe-opdracht 2: Afval, apart in de bak!	Pagina 4
Doe-opdracht 3: Onze materialenplaat	Pagina 6

Groep 4-5-6

Doe-opdracht 1A: Verpakkingsboodschap	Pagina 7
Doe-opdracht 1B: Verpakkingsboodschap PMD	Pagina 9
Doe-opdracht 2: Afval, Let's clean it up!	Pagina 11
Doe-opdracht 3: Spel over verpakkingen	Pagina 12

Groep 7-8

Doe-opdracht 1: Verbeterplan. Zwerfafval, no way!	Pagina 13
Doe-opdracht 2: Actie tegen afval	Pagina 14
Doe-opdracht 3: Dat kan beter. Het verbeterverpakkingsplan!	Pagina 15

Groep 1-8

Doe-opdracht 1-8: Supporter van Schoon	Pagina 16
--	-----------

Printables leerlingen

Groep 4-5-6

Doe-opdracht 1A: Verpakkingsboodschap	Pagina 17
Doe-opdracht 1B: Verpakkingsboodschap PMD	Pagina 18
Doe-opdracht 2: Afval, Let's clean it up!	Pagina 19
Doe-opdracht 3: Spel over verpakkingen	Pagina 20

Groep 7-8

Doe-opdracht 1: Verbeterplan. Zwerfafval, no way!	Pagina 21
Doe-opdracht 2: Actie tegen afval	Pagina 22
Doe-opdracht 3: Dat kan beter. Het verbeterverpakkingsplan!	Pagina 23

> Groep 1-2-3

Doe-opdracht 1: Afval, wat is dat?

Categorie:

Δ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.

Doelstelling

Aan het eind van deze les kunnen leerlingen verschillende voorbeelden van afval benoemen en de leerlingen kunnen uitleggen waarom afval niet op de grond, maar in een prullenbak thuis hoort.

Kernwoorden

Afval, geen afval laten slingeren, geen rommel maken, netjes weggooien, opruimen.

Nodig

- Voorbeelden van afval (denk aan een doosje, een lege fles, een krant, plastic, fruitresten etc.)
- Een grote lege doos en een vaatdoek of een deken.

Vorbereidingen

Laat de leerlingen in een kring zitten.

Zet een tafel in het midden van de kring met daarop de doos gevuld met het verzamelde afval.

Leg de vaatdoek of de deken ernaast.

Lesopbouw

Introductie

Introduceer de doos met het verzamelde afval. Haal één voor één het afval uit de doos.

Geef de leerlingen even denktijd voordat ze het antwoord mogen geven.

- Weten de leerlingen wat het is en waar het vandaan komt?
- Afval gooi je weg, maar waar? Op de grond of in de prullenbak? Waarom?

Kern

Filosofeer met de leerlingen over het thema afval aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is afval? Kunnen ze voorbeelden van afval benoemen (los van het verzamelde afval)?
- Waar komt afval vandaan en wat doen we met afval?
- Hoe gaat het bij de leerlingen thuis? Ruimen ze daar afval op en hoe doen ze dit? Doen ze dit altijd of hoeven ze niets te doen?

Aanvullende opdracht groep 3 en/of afrondende opdracht

Verspreid de stukken afval over de grond, laat de leerlingen er goed naar kijken, en leg er een deken overheen.

- Kunnen de leerlingen benoemen welke stukken afval er onder het deken liggen?
- Haal een stuk afval weg. Kunnen de leerlingen raden welk afval is weggehaald?
- Groep 3 leerlingen: Kunnen ze met ogen dicht en door te voelen raden welk stuk afval ze vast hebben?

Ruim met elkaar het afval op.

Doe-opdracht 2: Afval, apart in de bak!

Categorie

Δ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.

Doelstelling

Aan het eind van deze les kunnen de leerlingen verschillende voorbeelden geven van afval en op een eenvoudige manier afval scheiden, waarbij ze uitgaan van de volgende soorten afval: plastic, papier en fruitresten. Daarnaast ontdekken leerlingen dat de materialen uit afval gebruikt worden om nieuwe producten te maken.

Kernwoorden

Afval, scheiden, recyclen (van oude spullen nieuwe producten maken).

Nodig

- De prullenbak vol met afval van een dag.
- Vier lege (prullen)bakken met schone zakken.
- Vier etiketten; een met een afbeelding van fruit, een met een afbeelding van papier, een met een afbeelding van plastic en een met een afbeelding van een afvalzak.
- Plastic handschoenen en een plastic zak.

Vorbereidingen

Laat de leerlingen in een kring zitten. Zet in het midden van de kring de volle prullenbak.

Lesopbouw

Introductie

Herinner de leerlingen aan de vorige les over afval. Wanneer je deze les niet gedaan hebt, voer je eerst een kort introductiegesprek over afval.

Spreid de lege plastic zak over de tafel en wijs de leerlingen op de volle prullenbak. Zijn zij ook benieuwd welk afval ze op een dag in de klas verzamelen? Trek een handschoen aan en leeg de prullenbak. Leg het afval stuk voor stuk op de tafel. Weten de leerlingen waarom je een handschoen gebruikt? Antwoord: voor hygiëne.

Zorg in ieder geval voor de volgende items: papierafval, plastic verpakking van koek etc., resten of schillen van fruit (appel/banaan/mandarijn).

Ga met de leerlingen in gesprek over de inhoud van de prullenbak aan de hand van de volgende vragen:

- Maken we samen veel afval?
- Wat voor afval hebben we allemaal? Wat zien jullie op tafel liggen?

Kern

Vraag de leerlingen hoe ze afval opruimen.

- Gaat alles bij elkaar in één prullenbak of doe je afval in aparte bakken?
- Hoe gaat het bij de leerlingen thuis? Ruimen ze daar afval op en hoe doen ze dit?
- Hebben ze thuis aparte bakken voor verschillende soorten afval of niet?

Laat de leerlingen vier stapels op de tafel maken. Een stapel voor papier, één voor plastic, één voor fruitresten en één voor restafval.

- Kunnen we samen ook minder afval maken? Hoe dan? Uit bekers drinken, koek in een trommeltje.
- Waarom zijn bekers en trommels goed om te gebruiken? Gooi je bekers en trommels weg of kun je ze opnieuw gebruiken en zo afval besparen?

Leg aan de hand van de stapels afval uit dat je afval kunt scheiden: fruit- en groenteschillen, plastic afval, oud papier en restafval. Neem de etiketten met de afbeeldingen erbij en laat de leerlingen raden welk etiket bij welke stapel hoort.

Verdieping groep 3

Vertel dat je afval kunt scheiden, apart houden, zodat er van het afval iets nieuws gemaakt kan worden. Voorbeeld: plastic inzamelen; smelten in een grote oven en er nieuw plastic van maken.

Bespreek eventueel welke nieuwe producten van het afval gemaakt kunnen worden.

Plastic → nieuwe plastic producten
Fruit → hier wordt warmte van gemaakt
Papier → nieuw papier

Afrondende opdracht

Laat de leerlingen de etiketten op de vier lege prullenbakken plakken. Bespreek waar het afval van is gemaakt en laat de leerlingen het in de goede afvalbak stoppen. Leg uit dat ze vanaf nu het afval gaan scheiden, zodat de materialen gebruikt kunnen worden om nieuwe producten te maken.

Tip voor inzameling PMD-afval

Wordt in de gemeente van de school PMD-afval ingezameld in plaats van plastic, verzamel dan voorbeelden van PMD-afval en maak van de plastic bak een PMD-bak. PMD is een verzamelnaam voor Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen en Drankenkartons. Check eventueel op de website van de gemeente wat er in de PMD-zak of -bak mag.

Doe-opdracht 3: Onze materialenplaat

Categorie

Δ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.

♣ Les met vervolgsuggesties of een les die op verschillende manieren ingezet kan worden.

Doelstelling

Aan het einde van deze les kunnen de leerlingen verschillende afvalsoorten benoemen en een onderscheid maken tussen verschillende materiaalsoorten.

Kernwoorden

Blik, glas, hout, materialen, papier, plastic.

Nodig

- Verschillende voorbeelden van materialen: plastic (rietjes, zakje, verpakking), glas (leeg potje, flesje), papier (een lege envelop, krant of restpapier knutselen), blik (drankblikje), hout (verpakkingskistje).
- Verschillende gekleurde A3- of A2-vellen met in het midden een afbeelding van één soort materiaal. Gebruik eventueel afbeeldingen van de beeldbank (aandeslagmetafval.nl/beeldbank).
- Tijdschriften en allerlei verschillende folders of krantjes.
- Scharen en lijm.

Lesopbouw

Introductie

Herinner de leerlingen aan de vorige les over afval. Wanneer je deze les niet hebt gedaan, voer je eerst een kort introductiegesprek over afval. Geef aan dat er afval is van verschillende materialen. Laat de voorbeelden zien en laat de leerlingen de materialen benoemen. Kunnen de leerlingen elkaar aanvullen en helpen?

Kern

Deel de klas in groepjes in. Geef elke groep een groot vel met een afbeelding van één van de materialen, tijdschriften, lijm en scharen. Leg de leerlingen uit dat ze in de tijdschriften op zoek moeten gaan naar plaatjes waar hetzelfde materiaal op staat als op de voorbeelden. Dit kan ook een product zijn waarin het materiaal is verwerkt. Deze plaatjes knippen of scheuren ze uit en plakken ze op het vel erbij. Laat kinderen samenwerken.

Afrondende opdracht

Als de leerlingen klaar zijn, komen ze bij elkaar in de kring. Ze nemen de collages mee.

Laat de leerlingen benoemen welke materialen ze hebben gevonden. Stel vragen als: "Wie kan aanwijzen?" etc. Hang de posters op in de klas.

♣ Vervolgsuggestie

Deze les kan ook ingezet worden als zelfstandige opdracht tijdens een werkles. Bespreek de introductie en de kern in de kring en laat de leerlingen vervolgens in kleinere groepjes werken gedurende de werkles.

Verdieping groep 3

Na ongeveer 10 minuten schuiven de leerlingen naar een ander groepje waar ze op zoek gaan naar een ander soort materiaal. Ook dit knippen/scheuren ze uit en plakken ze op het vel. Ze vullen het vel van het vorige groepje aan. Zo vervolg je de activiteit totdat de vellen zijn volgeplakt.

> Groep 4-5-6

Doe-opdracht 1A: Verpakkingsboodschap

Categorie

Δ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.

O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.

Doelstelling

Aan het einde van deze les kunnen leerlingen verschillende voorbeelden van verpakkingsmateriaal benoemen en onderscheid maken tussen de verschillende materiaalsoorten.

Toelichting

De leerlingen voeren deze opdracht gedeeltelijk zelfstandig uit met een groepje. Hiervoor kan het leerlingensblad van deze doe-opdracht worden geprint en uitgedeeld.

Kernwoorden

Scheiden van materialen, recyclen, verpakkingsmateriaal.

Nodig

- Verschillende voorbeelden van materialen: plastic (zakje, rietje, verpakking), glas (leeg potje of flesje), papier (van lege envelop of restpapier van knutselwerk), blik (drankblikje)
- Verschillende A3-vellen met als titel: verpakkingsmateriaal.
- Tijdschriften/reclamefolders van supermarkten en winkels met voorbeelden van verpakkingsmateriaal.
- Scharen en lijm.
- Smartboard met internettoegang.
- Informatie over gescheiden inzameling in de gemeente. Welke soorten verpakkingsafval worden in de gemeente waar de leerlingen wonen apart ingezameld?

Lesopbouw

Introductie

Introduceer het woord 'verpakkingsmateriaal' bij de leerlingen door middel van het spel galgje en voer een gesprek aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is verpakkingsmateriaal en waar komt het vandaan?
- Wie kan er voorbeelden noemen van verpakkingsmateriaal? Laat de leerlingen de voorbeelden zien.
- Wat doen we met lege verpakkingsmaterialen? Bijvoorbeeld: wat doe je met een leeg plastic boterkuipje?
- Laten we het slingeren of ruimen we het op? Waar gaat het dan naartoe?

Kern

Verpakkingsmateriaal kun je sorteren. Plastic bij plastic en karton en papier in de papierbak.

- Wat gebeurt er met verpakkingsmateriaal als mensen het apart van elkaar weggooien?
Antwoord: Er worden nieuwe producten van gemaakt. Dit heet recyclen.
- Hoe denken jullie dat dit werkt? Welke vragen hebben jullie hierover? Wat zou je nog willen weten?

Op www.aandeslagmetafval.nl kun je met de leerlingen een filmpje kijken. Kies voor groep 4/5/6 en klik op het filmpje of kijk onder 'Opdrachten' en kies voor blik. In de beeldbank (aandeslagmetafval.nl/beeldbank) staan ook twee infographics over het scheiden en recyclen van glas en plastic.

- Kunnen de leerlingen hun eigen vragen beantwoorden? Wat weten ze nu?
- Hoe zorgen we er samen voor dat alles in de goede afvalbak komt, zodat we het kunnen recyclen?

Verdeel de leerlingen in groepen en deel het leerlingenblad 'Verpakkingsboodschap' uit. Leg de leerlingen uit dat ze posters gaan maken waarmee ze laten zien waar je je afval (plastic, glas, papier en karton, restafval) moet weggooien. Kies voor materialen die in jullie gemeente worden ingezameld.

De leerlingen gaan in tijdschriften op zoek naar afbeeldingen van verpakkingsmateriaal. Deze verzamelen ze per categorie. Vervolgens werkt elk groepje een categorie uit. De leerlingen maken een poster om mensen op te roepen hun afval op de juiste plek in te leveren.

Als iedereen begrepen heeft wat ze moeten doen, kunnen de leerlingen zelfstandig aan het werk met hun groepje.

Afrondende opdracht/evaluatie

Bespreek in de kring per groep de posters met de leerlingen op basis van de inhoud, de vormgeving, de uitvoering en het teamwerk. Laat de overige leerlingen tips en tops bedenken en hang de posters op in de klas.

- Wat hebben ze gemaakt en gevonden? Wat is de categorie? Bijv. GLAS. Schrijf dit op de poster.
- Waar moet de afvalsoort worden ingezameld? Bijvoorbeeld: GLAS hoort in de glasbak.
- Welke boodschap hebben de leerlingen op de poster gezet? Is deze boodschap voor iedereen duidelijk genoeg?

Doe-opdracht 1B: Verpakkingsboodschap PMD

Categorie

Δ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.

O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.

Doelstelling

Aan het einde van deze les kunnen leerlingen verschillende voorbeelden van verpakkingsmateriaal benoemen (waaronder PMD) en onderscheid maken tussen de verschillende materiaalsoorten.

Toelichting

De leerlingen voeren deze opdracht gedeeltelijk zelfstandig uit met een groepje. Hiervoor kan het leerlingenblad van deze doe-opdracht worden geprint en uitgedeeld.

Kernwoorden

Scheiden van materialen, recycelen, verpakkingsmateriaal, PMD (plastic, metaal, drankkartons).

Nodig

- Verschillende voorbeelden van materialen: PMD (plastic zakje, rietje, plastic verpakking van broodbeleg, drankblikje, drankkarton of pakje drinken), glas (leeg potje of flesje), papier (van lege envelop of restpapier van knutselwerk)
- Verschillende A3-vellen met verpakkingsmateriaal als titel: glas, PMD, papier en karton, restafval
- Tijdschriften/reclamefolders van supermarkten en winkels met voorbeelden van verpakkingsmateriaal.
- Scharen en lijm.
- Smartboard met internettoegang.
- Informatie over PMD-inzameling in de gemeente. Welk PMD-afval wordt in de gemeente waar de leerlingen wonen ingezameld? Gebruik hiervoor de website van de gemeente.

Lesopbouw

Introductie

Introduceer het woord 'verpakkingsmateriaal' bij de leerlingen door middel van het spel galgje, en ga het gesprek aan, aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is verpakkingsmateriaal en waar komt het vandaan?
- Wat is PMD en waar is het een afkorting van? (PMD staat voor plastic afval, metaal afval en drankkartons)
- Wie kan er voorbeelden noemen van PMD verpakkingsmateriaal? Laat de leerlingen de voorbeelden zien. Welke verpakkingsmaterialen zijn er nog meer?
- Wat doen we met lege verpakkingsmaterialen? Bijvoorbeeld: Wat doe je met een pak als de melk op is?
- Laten we het slingeren of ruimen we het op? Waar gaat het dan naartoe?

Kern

Verpakkingsmateriaal kun je sorteren. Plastic en blikjes bij PMD-afval en papier en karton in de papierbak.

- Wat gebeurt er met verpakkingsmateriaal als mensen het apart van elkaar weggooien?
Antwoord: Er worden nieuwe producten van gemaakt. Dit heet recyclen.
- Hoe denken jullie dat dit werkt? Welke vragen hebben jullie hierover? Wat zou je nog willen weten?

Op www.aandeslagmetafval.nl kun je met de leerlingen een filmpje kijken. Kies voor groep 4/5/6, klik op 'Opdrachten' en kies voor blik. In de beeldbank (aandeslagmetafval.nl/beeldbank) staan ook twee infographics over het scheiden en recyclen van glas, plastic en PMD.

- Kunnen de leerlingen hun eigen vragen beantwoorden? Wat weten ze nu?
- Hoe zorgen we er samen voor dat alles in de goede afvalbak komt, zodat we het kunnen recyclen?

Verdeel de leerlingen in groepen en deel het leerlingenblad 'Verpakkingsboodschap PMD' uit. Leg de leerlingen uit dat ze posters gaan maken waarmee ze laten zien waar je je afval (PMD, glas, papier en karton, restafval) moet weggooien. Kies voor materialen die in jullie gemeente worden ingezameld.

De leerlingen gaan in tijdschriften op zoek naar afbeeldingen van verpakkingsmateriaal. Deze verzamelen ze per categorie. Vervolgens werkt elk groepje een categorie uit. De leerlingen maken een poster om mensen op te roepen hun afval op de juiste plek in te leveren.

Als iedereen begrepen heeft wat ze moeten doen, kunnen de leerlingen zelfstandig aan het werk met hun groepje.

Afrondende opdracht/evaluatie

Bespreek in de kring per groep de posters met de leerlingen op basis van de inhoud, de vormgeving, de uitvoering en het teamwerk. Laat de overige leerlingen tips en tops bedenken en hang de posters op in de klas.

- Wat hebben ze gemaakt en gevonden? Wat is de categorie? Bijvoorbeeld: PMD. Schrijf dit op de poster.
- Waar moet de afvalsoort worden ingezameld? Bijvoorbeeld: PMD hoort in een aparte PMD-zak of -bak.
- Welke boodschap hebben de leerlingen op de poster gezet? Is deze boodschap voor iedereen duidelijk genoeg?

Doe-opdracht 2: Afval, let's clean it up!

Categorie

- O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.
 Les voor gemengde leeftijdsgroepen.

Doelstelling

Na deze activiteit weten de leerlingen wat zwerfafval is en kunnen ze afval op de volgende manieren scheiden: oud papier, plastic afval, glas afval en restafval.
De leerlingen kunnen verschillen ontdekken tussen niet opgeruimde en opgeruimde plekken.
De leerlingen hun bevindingen op een duidelijk manier vormgeven, zodat anderen de opdracht en het doel van de opdracht ook goed begrijpen.

Toelichting

Deze doe-opdracht is gericht op onderzoekend leren. Leerlingen gaan in kleine groepjes van 4 à 6 leerlingen aan de slag in de nabije omgeving van de school. Voor deze opdracht kunnen verschillende leeftijdsgroepen samenwerken. De leerlingen voeren deze opdracht zelfstandig in groepjes uit aan de hand van het leerlingenblad van deze doe-opdracht.

Kernwoorden

Opruimen, scheiden en/of sorteren, zwerfafval.

Nodig

- Een omgeving met zwerfafval. Dit kan een nabijgelegen park of winkelcentrum zijn.
- Een foto van een vervuilde omgeving en dezelfde omgeving opgeruimd.
- Er moet op het schoolterrein een mogelijkheid zijn voor de leerlingen om het zwerfafval te sorteren.
- Camera's.
- Plastic handschoenen, afvalzakken en prullenbakken. Als je je als school aanmeldt op supportervanschoon.nl kun je (gratis) opschoonmateriaal bestellen. Kijk voor meer informatie op www.aandeslagmetafval.nl/webshop.

Lesopbouw

Introductie

Introduceer het woord zwerfafval.

- Vraag welke twee woorden ze herkennen in het woord zwerfafval.
- Laat ze twee foto's zien van een omgeving voor en nadat deze is opgeruimd. Wat valt ze op?
- Op www.aandeslagmetafval.nl is per bouw meer achtergrondinformatie over zwerfafval te vinden.

Kern

Verdeel de leerlingen in groepen en deel het leerlingenblad 'Afval, let's clean it up!' uit. Als iedereen begrepen heeft wat ze moeten doen, kunnen de leerlingen zelfstandig aan het werk met hun groepje. De leerlingen worden hierbij begeleid door een volwassene of een leerling uit de bovenbouw.

Afrondende opdracht/evaluatie

Bespreek in de kring per groep de collages die de leerlingen hebben gemaakt en hang de posters op in de klas.

Doe-opdracht 3: Spel over verpakkingen

Categorie

- Δ Klassikale les met opdrachten die in de klas worden uitgevoerd.
- O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig in kleine groepen uit te voeren.
- Les voor gemengde leeftijdsgroepen.

Doelstelling

De leerlingen kunnen verschillende voorbeelden van verpakkingsmateriaal benoemen en daar de juiste afbeeldingen bij vinden.

Toelichting

In deze doe-opdracht maken de leerlingen samen hun eigen memoryspel over verpakkingsmateriaal. De leerlingen werken zelfstandig in kleine groepjes, waarbij ze per groepje verschillende sets kaartjes maken voor één afvalsoort (bijvoorbeeld: 5 x 2 kaartjes met daarop soorten plastic verpakkingsmateriaal). Samen met de kaarten van de rest van de klas komt het hele memoryspel tot stand. De instructies voor het maken van het spel staan op het leerlingenblad van deze doe-opdracht.

Kernwoorden

Memoryspel, verpakkingsmateriaal, glas, papier en karton, blik, plastic.

Nodig

- Dik papier (al dan niet gekleurd), tekenpapier.
- Potloden en/of teken-/schrijfmateriaal.
- Computers en printmogelijkheden.
- Scharen en lijm.

Lesopbouw

Introductie

Introduceer de activiteit met een afbeelding. Laat de leerlingen het thema raden. Vraag vervolgens wat het thema betekent en of ze voorbeelden kunnen noemen van soorten verpakkingsmateriaal (glas, plastic, papier en karton, blik, hout). Schrijf deze voorbeelden op het bord. Dit worden de onderwerpen voor het memoryspel. Vul daar waar nodig de voorbeelden van de leerlingen aan.

Kern

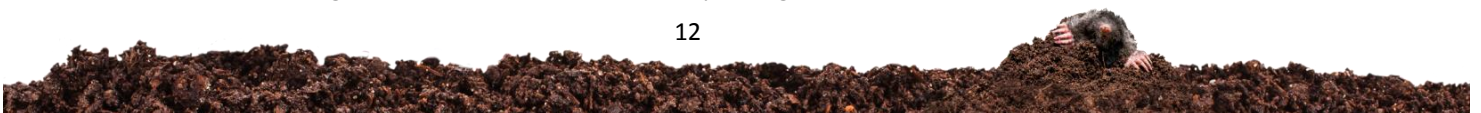
Vertel de leerlingen dat ze hun eigen memoryspel gaan maken. Laat de leerlingen beschrijven hoe het spel werkt en wat je ervoor nodig hebt om het te spelen. Deel de leerlingen in groepjes in en bepaal hoeveel setjes kaarten de verschillende groepjes gaan maken. Deel het leerlingenblad van de doe-opdracht uit.

Afrondende opdracht

Speel met de klas het memoryspel.

♣ Suggesties differentiatie

- Laat zwakkere leerlingen samenwerken met sterkere of oudere leerlingen.
- Laat zwakkere leerlingen minder setjes kaarten maken (minimaal 5 setjes) en laat sterkere leerlingen juist meer setjes maken (maximaal 10 setjes per groep).
- Laat sterkere leerlingen de minder voorkomende verpakkingssoorten doen, zoals hout en blik.

> Groep 7-8

Doe-opdracht 1: Verbeterplan - Zwerfafval, no way!

Categorie

O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.

Doelstelling

De leerlingen kunnen vertellen hoe het gesteld is met zwerfafval in hun directe omgeving. Daarnaast kunnen de leerlingen een mening vormen over de hoeveelheid zwerfafval in hun directe omgeving en een verbeterplan ontwikkelen dat kan leiden tot minder zwerfafval.

Toelichting

In deze doe-opdracht staat het in kaart te brengen van de hoeveelheid zwerfafval in de directe omgeving en het opschonen van de directe omgeving centraal. De leerlingen maken een rapportage en ontwikkelen een plan de campagne dat ervoor kan zorgen dat er veel minder zwerfafval in de buurt terechtkomt. De leerlingen kunnen deze opdracht zelfstandig uitvoeren in tweetallen, kleine groepjes of individueel.

Kernwoorden

Opruimactie, verslag en zwerfafval.

Lesopbouw

Introductie

Laat de leerlingen op www.aandeslagmetafval.nl het introductiefilmpje bekijken en de digitale opdracht over zwerfafval maken.

Kern

Laat de leerlingen een verbeterplan maken voor zwerfafval in de buurt. De leerlingen kunnen zelfstandig werken aan de hand van het leerlingenblad bij deze doe-opdracht.

Afrondende opdracht

Laat de leerlingen hun verbeterplan presenteren aan de rest van de klas. Laat de (leukste) plannen eventueel ook presenteren aan de directie.

Doe-opdracht 2: Actie tegen afval

Categorie

O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.

Doelstelling

Aan het einde van deze opdracht hebben leerlingen onderzoek gedaan naar het scheiden van afval en weten ze waarom en hoe ze op een correcte manier afval kunnen scheiden.

Toelichting

In deze doe-opdracht staat het verzamelen van informatie over het scheiden van afval centraal. De leerlingen gaan zelf op onderzoek uit en vertalen de verkregen informatie naar een mindmap. Vervolgens maken ze een poster waarin duidelijk wordt uitgelegd welk verpakkingsafval gescheiden moet worden en op welke manier het afval moet worden ingezameld. De leerlingen kunnen deze opdracht zelfstandig uitvoeren in tweetallen, kleine groepjes of individueel.

Nodig

- Witte A3-vellen papier (2 per leerling/groepje).
- Potloden, dikke en dunne stiften, scharen en lijm.
- Een paar tijdschriften en supermarktfolders.
- Computers en printmogelijkheden.

Lesopbouw

Introductie

Laat de leerlingen op www.aandeslagmetafval.nl het introductiefilmpje bekijken. Laat ze daarna een of meerdere infographics bekijken over het recyclen van plastic of het recyclen van glas. Er zijn verschillende infographics in de beeldbank van Aandeslagmetafval.nl.

Kern

Laat de leerlingen een onderzoek doen en daarna een mindmap en poster maken over het scheiden van afval. De leerlingen kunnen zelfstandig werken aan de hand van het leerlingenblad bij deze doe-opdracht.

Afrondende opdracht

Laat de leerlingen hun posters presenteren aan de rest van de klas. Hang ze daarna op in de klas of in de school, zodat iedereen ze kan zien.

Doe-opdracht 3: Dat kan beter. Het verbeterverpakkingsplan!

Categorie

O Doe-opdracht met een werkblad voor de leerlingen om zelfstandig of in kleine groepen uit te voeren.

Doelstelling

Aan het eind van deze les kunnen leerlingen verschillende voorbeelden van verpakkingsmateriaal noemen en hun mening vormen over verpakkingsmateriaal. Leerlingen hebben nagedacht over mogelijke verbeteringen die kunnen leiden tot efficiëntere vormen van het verpakken van producten.

Toelichting

In deze doe-opdracht staat het vormen van een mening over verpakkingsmateriaal centraal. Daarnaast richt deze opdracht zich op het creatieve en probleemoplossende vermogen van de leerlingen. In de doe-opdracht wordt ook een link gemaakt tussen techniek en het dagelijks leven. Deze opdracht kan individueel worden uitgevoerd, maar is effectiever wanneer leerlingen hier in een groep van 4 à 5 leerlingen aan werken.

Lesopbouw

Laat de leerlingen een verbeterverpakkingsplan maken over verpakkingsmateriaal. De leerlingen kunnen zelfstandig werken aan de hand van het leerlingenblad bij deze doe-opdracht.

Laat elk groepje hun verbeterideeën presenteren aan de rest van de klas. Hebben klasgenoten nog tips en tips? Laat de leerlingen deze verwerken in hun verbeterverpakkingsplan en laat ze hun plannen inleveren. Beoordeel deze eventueel met een cijfer.

> Groep 1-8

Doe-opdracht groep 1-8: Supporter van Schoon

Categorie

□ Les voor gemengde leeftijdsgroepen.

Doelstelling

Aan het eind van een opruimactie hebben alle deelnemers de buurt vrijgemaakt van zwerfafval. Leerlingen zien wat voor afval er op straat slingert. Het opruimen van de wijk draagt bij aan een prettig gevoel over de leefomgeving.

Kernwoorden

Schone leefomgeving, opruimactie, samenwerken, zwerfafvalvrij.

Nodig

- Vuilniszak, eventueel handschoenen en grijper.
- Als je je school aanmeldt via www.supportervanschoon.nl en een actie aanmeldt, krijg je een code waarmee je (gratis) materialen kunt bestellen om veilig de buurt te kunnen opschoonen.

Vorbereiding

Inventariseer hoeveel groepen leerlingen, ouders en collega's mee willen doen. Meld je school aan als supporter van schoon op www.supportervanschoon.nl.

Dat is handig als je:

- gratis actiematerialen wilt bestellen in de webshop.
- wilt weten waar bij jou in de buurt acties plaatsvinden óf zelf een actie wilt organiseren.
- mee wilt doen aan leuke acties van Supporter van Schoon.
- de laatste nieuwtjes, handige tips en inspirerende verhalen wilt ontvangen.

Opbouw van de activiteit

Introductie

Besprek met de deelnemers (leerlingen, ouders) wat het doel is van de opschoonactie. We gaan onze buurt opruimen! Gebruik de lesactiviteiten van de site om toe te lichten waarom zwerfafval niet hoort op straat.

Kern

Zorg dat iedereen de juiste spullen heeft om veilig en succesvol op te kunnen ruimen in de buurt van de school. Spreek heldere regels af en een tijd. Zorg dat de jonge leerlingen goed begeleid worden. Ruim met elkaar een van tevoren gedefinieerd gebied rond de school helemaal op.

Afrondende opdracht

Breng al het verzamelde afval bij elkaar en benoem hoe fijn het is voor mens, dier en groen dat dit uit het milieu is gehaald. Hoe ziet de omgeving er nu uit? Wat vond iedereen ervan om dit te doen?

AAN DE SLAG MET AFVAL

> Groep 4-5-6 Printables leerlingen

Doe-opdracht 1A: Verpakkingsboodschap

Deze opdracht doe je samen met een groepje.

Wat ga je doen?

Vandaag leer je alles over verpakkingsafval. Als je klaar bent, weet je welke verpakkingsmaterialen er allemaal zijn. Je kunt dan zeggen van welke materialen een verpakking is gemaakt en in welke afvalbak de lege verpakking moet.

Nodig

- Een wit A3-vel papier en dikke en dunne stiften.
- Een paar tijdschriften en supermarktfolders, scharen en lijm.

Aan de slag!

Stap 1 Neem het vel papier. Bekijk samen voor welk soort verpakkingsafval jullie een poster gaan maken. Elk groepje heeft een andere soort verpakkingsafval (glas, plastic, blik, papier/karton, restafval)

Stap 2 Kunnen jullie voorbeelden opnoemen van producten die zijn gemaakt van jullie soort verpakkingsmateriaal? Denk ook aan de voorbeelden die de leerkracht heeft laten zien.

Stap 3 Je gaat samen een poster maken. Je wil met de poster anderen laten zien welke verpakkingen allemaal apart weggegooid moeten worden. En in welke afvalbak de lege verpakkingen moeten.

Stap 5 Pak de tijdschriften erbij en ga op zoek naar plaatjes van verpakkingen die zijn gemaakt van jullie verpakkingsmateriaal. Dus verpakkingen van glas, papier en karton, plastic etc. Knip alle plaatjes uit en plak ze allemaal op de poster. Hou op de poster nog ruimte over om tekst op te schrijven. Teken op de poster eventueel ook een bak of zak waar het afval in moet.

Stap 6 Bedenk een tekst waarmee je andere mensen uitlegt waar ze hun verpakkingsafval moeten inleveren. Bijvoorbeeld: Doe al je glazen potjes en flessen in de glasbak!

Stap 7 Hang de poster op in je klas. Zo kan iedereen zien wat jullie hebben gemaakt en kun je van elkaar leren!

AAN DE SLAG MET AFVAL

Doe-opdracht 1B: Verpakkingsboodschap PMD

Deze opdracht doe je samen met een groepje.

Wat ga je doen?

Vandaag leer je alles over verpakkingsafval en over PMD. PMD staat voor Plastic, Metaal (blikjes) en Drankkartons (drinkpakken). In sommige gemeenten gaat dit PMD-afval samen in één zak. Als je klaar bent, weet je welke verpakkingsmaterialen er allemaal zijn. Je kunt dan zeggen van welke materialen een verpakking is gemaakt en in welke afvalbak de lege verpakking moet.

Nodig

- Een wit A3-vel papier en dikke en dunne stiften.
- Een paar tijdschriften en supermarktfolders, scharen en lijm.

Aan de slag!

Stap 1 Neem het vel papier. Bekijk samen voor welk soort verpakkingsafval jullie een poster gaan maken. Elk groepje heeft een andere soort verpakkingsafval (PMD, glas, blik, papier/karton, restafval)

Stap 2 Kunnen jullie voorbeelden opnoemen van producten die zijn gemaakt van jullie soort verpakkingsmateriaal? Zit je in het PMD-groepje bedenk dan voorbeelden van plastic, blik en drankkarton. Denk ook aan de voorbeelden die de leerkracht heeft laten zien.

Stap 3 Je gaat samen een poster maken. Je wil met de poster anderen laten zien welke verpakkingen allemaal apart weggegooid moeten worden. En in welke afvalbak de lege verpakkingen moeten.

Stap 5 Pak de tijdschriften erbij en ga op zoek naar plaatjes van verpakkingen die zijn gemaakt van jullie verpakkingsmateriaal. Dus verpakkingen van glas, papier en karton, PMD, etc. Knip alle plaatjes uit en plak ze allemaal op de poster. Hou op de poster nog ruimte over om tekst op te schrijven. Teken op de poster eventueel ook een bak of zak waar het afval in moet.

Stap 6 Bedenk een tekst waarmee je andere mensen uitlegt waar ze hun verpakkingsafval moeten inleveren. Bijvoorbeeld: Doe al je plastic, blikjes en drinkpakken in de PMD-zak!

Stap 7 Hang de poster op in je klas. Zo kan iedereen zien wat jullie hebben gemaakt en kun je van elkaar leren!

AAN DE SLAG MET AFVAL

Doe-opdracht 2: Afval, let's clean it up!

Vandaag ga je met een groepje in de wijk of in het park dichtbij school zwerfafval opruimen. Verzamel alles wat je nodig hebt en volg het stappenplan.

Nodig

- Een grote afvalzak.
- Plastic of rubberen handschoenen.
- Een grijper.
- Een fotocamera.

1. Ga op verkenning.
2. Maak een foto van een plek waar je veel zwerfafval ziet.
3. Trek de handschoenen aan en stop al het zwerfafval dat jullie tegenkomen in de afvalzak.
4. Maak nu weer een foto van de plek.
5. Ga zo door totdat je minstens 5 plekken helemaal schoon hebt gemaakt!
6. Klaar? Ga nu terug naar het schoolplein en sorteer hier het afval op de goede plek. Glas hoort bij glas, papier bij papier, plastic bij plastic, fruitresten bij fruitafval en de rest van je afval bij het restafval.
7. Ruim voordat je weer naar binnen gaat al je materiaal netjes op.
8. Verzamel samen met de rest van de klas alle 'voor' en 'na' foto's die jullie gemaakt hebben en maak er een collage van, zodat de rest van de kinderen op school, maar ook alle leerkrachten en ouders, goed kunnen zien wat er is veranderd!

Veel succes!

AAN DE SLAG MET AFVAL

Doe-opdracht 3: Spel over verpakkingen

Je gaat vandaag een memoryspel maken met als onderwerp verpakkingsmateriaal. Hieronder zie je wat je nodig hebt en vind je een stappenplan!

Nodig

- Dik papier en gewoon tekenpapier.
 - Potloden, je liniaal, een schaar en/of teken-/schrijfmateriaal.
 - Een computer en een printer.
1. Schrijf je onderwerp in het midden van een wit blaadje, met een cirkel eromheen. Kies uit één van deze woorden: plastic, papier/karton, blik of glas.
 2. Welke soorten verpakkingen van dit materiaal kun je bedenken? Schrijf deze eromheen. Bijvoorbeeld: een plastic PET-flesje, een plastic potje, een plastic tube, enzovoort. Zorg dat je zoveel mogelijk ideeën hebt! Het liefst 5 tot 10 verschillende verpakkingsoorten.
 3. Zoek nu in een tijdschrift of op internet naar plaatjes die erbij passen. Kijk ook in de beeldbank op www.aandeslagmetafval.nl voor ideeën. Let op: voor memory heb je 2 dezelfde plaatjes nodig of 2 plaatjes die heel erg op elkaar lijken!
 4. Pak nu het dikke papier, een liniaal, een schaar en je potloden. Nu ga je 5 setjes kaartjes maken die allemaal 5 x 5 centimeter zijn. In totaal heb je dus 10 vierkante kaartjes. Groepjes die 10 setjes moeten maken hebben in totaal 20 kaartjes. Goed tellen en meten!
 5. Als je de kaartjes geknipt hebt, kun je de plaatjes erop plakken of tekenen.
 6. Hebben jullie alle kaartjes af? Verzamel alle setjes van de klas en speel memory!

AAN DE SLAG MET AFVAL

> Groep 7-8 Printables leerlingen

Doe-opdracht 1: Verbeterplan - Zwerfafval, no way!

Je hebt op de site www.aandeslagmetafval.nl gezien wat zwerfafval is en wat de gevolgen zijn voor mensen en dieren. Je gaat nu op onderzoek uit op en om de school. Hoe is het daar met het zwerfafval?

Wat zie je?

Kijk goed om je heen. Op het schoolplein en in de buurt van de school. Beantwoord deze vragen:

- Hoe ziet jullie schoolplein eruit? Ligt daar veel zwerfafval? Hoeveel en waar ongeveer?
- Wat doet de school eraan om zwerfafval te voorkomen?
- Hoe ziet de omgeving van de school eruit? Ligt daar veel zwerfafval of juist niet?
- Zijn er genoeg prullenbakken?
- Welk zwerfafval zie je het meeste?

Wat vind je ervan?

Geef je mening. Kan er iets verbeterd worden?

- Wat vind je van het zwerfafval op en om de school?
- Wat kan er verbeterd worden?
- Wie moeten er iets verbeteren?
- Wat doe je zelf om zwerfafval te voorkomen en wat kun je zelf verbeteren?

Actieplan

Ga nu je antwoorden verwerken in een rapportage en bedenk een geschikt verbeterplan.

Bedenk een actie om zwerfafval te verminderen op het schoolplein én in de omgeving van de school.

Je zou deze indeling kunnen gebruiken om het plan op te stellen

Paragraaf 1: Hoe ziet het eruit?

Paragraaf 2: Wat vind ik ervan?

Paragraaf 3: Wat kan er verbeterd worden?

Paragraaf 4: Wie moeten er iets verbeteren?

Paragraaf 5: Wat kun je zelf verbeteren?

Klaar?

Presenteer je plan aan je klasgenoten. Vraag tips en tops en verwerk deze in je verbeterplan.

Als je dit gedaan hebt, presenteer je je verbeterplan aan de directie van je school.

AAN DE SLAG MET AFVAL

Doe-opdracht 2: Actie tegen afval

Waarom is het scheiden van afval zo belangrijk en hoe zorgen we er nou met elkaar voor dat iedereen zijn afval op de goede manier weggooit?

Nodig

- Twee witte A3-vellen papier.
 - Potloden, dikke en dunne stiften, een schaar en lijm.
 - Een paar tijdschriften en supermarktfolders.
 - Een computer en een printer.
1. Ga op onderzoek uit en probeer erachter te komen op welke manier mensen het beste hun afval kunnen scheiden in de gemeente waar jij woont. Denk eraan dat er veel verschillende soorten afval zijn. Let op: in elke gemeente kan het anders zijn, dus kijk op de site van je eigen gemeente hoe het is geregeld.
 2. Heb je alle informatie gevonden? Vat deze dan samen in een Mindmap. Schrijf alle belangrijke woorden op het vel papier en plak er beelden bij. Zo kan je zien wat je hebt ontdekt in je onderzoek. Je kunt hiervoor ook de beeldbank van aandeslagmetafval.nl gebruiken.
 3. Maak van je Mindmap een poster waarin je op een slimme en duidelijke manier laat zien waar en hoe mensen in jullie gemeente hun afval op een goede manier weg moeten gooien. Je mag de poster helemaal tekenen, maar je kunt ook de computer gebruiken en online een poster maken.

Klaar?

Presenteer je poster aan de klas, zodat iedereen kan zien wat de beste manier is om afval te scheiden.

AAN DE SLAG MET AFVAL

Doe-opdracht 3: Dat kan beter. Het verbeterverpakkingsplan!

Eten, speelgoed en huishoudelijke apparaten zoals computers of broodroosters zitten in een verpakking als je ze koopt. Dat is om het product te beschermen tegen deuken en krassen. Het product moet namelijk heel zijn als je het koopt. Het verpakken van een product is ook om ervoor te zorgen dat iets langer goed blijft, bijvoorbeeld bij etenswaren.

Verpakkingen hebben een duidelijke functie, maar sommige producten zijn misschien een beetje overdreven goed verpakt. Die hebben bijvoorbeeld wel twee papiertjes. Of heel veel schuimverpakking of plastic. En soms hebben producten dit allemaal tegelijk! En plastic én een schuimverpakking én karton!

- Wat vind jij daarvan?
- Vind jij het goed of slecht dat er soms zo veel verpakkingsmateriaal om een product zit?
- Vertel ook waarom je dat vindt.
- Noem voorbeelden van dingen die jij kent waar heel veel verpakkingsmateriaal omheen zit?

Schrijf bovenstaande antwoorden allemaal op een vel papier.

Bedenk voor de volgende producten een nieuwe inpakmanier waardoor je minder afval hebt.

Let op! Denk goed na en wees creatief, want mensen moeten het willen kopen. Verwerk je antwoorden in een poster of een verslag. Onthoud dat elke oplossing een nieuw hoofdstuk is.

- Kauwgom (zit nu in een doordrukstrip met een kartonnetje erom).
- Chocolaatjes (zitten nu in een papiertje in een doosje met een plastic verpakking eromheen).
- Kleine pakjes drinken (zitten nu in een kartonnetje met een plastic verpakking eromheen).
- Zes appels (zitten nu in een kartonnen bakje met een plastic omhulsel).
- Een 6-pack met blikjes (zit vaak plastic omheen).
- Doosje lucifers (zitten nu met zes pakjes tegelijk in plastic).
- Televisie (zit in een kartonnen doos met stukken piepschuim ter bescherming en de losse onderdelen zoals het snoer zitten in een of twee plastic zakjes).

Heb je zelf nog een voorbeeld van een product waar heel veel verschillende verpakkingen omheen zitten? Denk aan wat je allemaal in de supermarkt kunt vinden. Schrijf deze voorbeelden én jouw nieuwe verpakking ook op je poster of in je verslag.

Bonusopdracht

Als je zelf boodschappen gaat doen, wat zou je dan kunnen doen om zo min mogelijk verpakkingsmateriaal over te houden?

Klaar?

Presenteer je ideeën samen met je groepje aan de rest van de klas. Hadden je klasgenoten nog tips en tops? Ja? Verwerk ze in je verbeterverpakkingsplan en lever het plan in bij je meester of juf.

